Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2000–2001

25 828 Wijziging van enkele onderwijswetten in verband met de invoering van persoonsgebonden nummers in het onderwijs

Nr. 9

NADER VERSLAG

Vastgesteld 26 januari 2001

De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen[1] heeft er behoefte aan een nader verslag uit te brengen met betrekking tot voorliggend wetsvoorstel, gelet op de inhoud van de nota naar aanleiding van het verslag en de daarbij behorende nota van wijziging. Onder het voorbehoud dat de regering de gestelde vragen tijdig zal hebben beantwoord, acht de commissie de openbare beraadslaging over dit gewijzigd voorstel van wet voldoende voorbereid.

Algemeen

De leden van de PvdA-fractie hebben met tevredenheid kennisgenomen van de tweede nota van wijziging. De bezwaren en twijfels die zij hadden bij de eerdere versie van het wetsvoorstel zijn nu voor een belangrijk deel ondervangen. Deze leden onderkennen ook de wenselijkheid voor het beleid, dat informatie over de resultaten van het onderwijs toegankelijk wordt, zonder dat deze te herleiden is naar individuele deelnemers en daarom verzetten zij zich ook niet tegen het wetsvoorstel als zodanig. Wel vragen zij op welke wijze illegale onderwijsdeelnemers een bijzonder nummer krijgen, dat afwijkt van het sofi-nummer. Hoe wordt dit afwijkende nummer vormgegeven? Kunt u waarborgen dat dit nummer nooit als zodanig herkenbaar zal zijn? De leden van de PvdA-fractie hechten eraan dat het persoonsgebonden nummer in het onderwijs niet een andere werking krijgt dan waarvoor het is bedoeld.

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van het onderhavig gewijzigde wetsvoorstel. Door met name de zeer kritische houding van de Registratiekamer ten aanzien van de invoering van persoonsgebonden nummers is het wetsvoorstel, dat door het vorige kabinet al bij de Tweede Kamer was ingediend, tot nader beraad aangehouden.
Zij zijn verheugd dat de Registratiekamer nu instemming kan geven aan de tweede nota van wijziging.
Met de tweede nota van wijziging zijn nieuwe gegevens toegevoegd aan het persoonsgebonden nummer. In de gegevensset WPO betreft dit: aanduiding cumi-leerling, voor- en vroegschoolse educatie, uitslag eindtoets basisonderwijs en advies voortgezet onderwijs. Deze leden vragen of het opnemen van cumi-leerlingen nog wel relevant is, mede gezien

[1] Samenstelling:
Leden: Van der Vlies (SGP), Schutte (GPV), Van de Camp (CDA), Van der Hoeven (CDA), voorzitter, De Vries (VVD), Rabbae (GroenLinks), Lambrechts (D66), Dittrich (D66), Cornielje (VVD), Dijksma (PvdA), Cherribi (VVD), Rehwinkel (PvdA), ondervoorzitter, Passtoors (VVD), Wijn (CDA), Ross-van Dorp (CDA), Örgü (VVD), Nicolaï (VVD), Kortram (PvdA), Halsema (GroenLinks), Eurlings (CDA), Belinfante (PvdA), Van Bommel (SP), Barth (PvdA), Hamer (PvdA), vacature PvdA.
Plv. leden: Schimmel (D66), Stellingwerf (RPF), Mosterd (CDA), Atsma (CDA), Van Baalen (VVD), Harrewijn (GroenLinks), Bakker (D66), Ravestein (D66), E. Meijer (VVD), Valk (PvdA), Udo (VVD), Van der Hoek (PvdA), Blok (VVD), Verhagen (CDA), Schreijer-Pierik (CDA), Rijpstra (VVD), Voûte-Droste (VVD), Middel (PvdA), Vendrik (GroenLinks), Visser-van Doorn (CDA), Gortzak (PvdA), Poppe (SP), Arib (PvdA), Spoelman (PvdA), De Cloe (PvdA).

KST51032
ISSN 0921 - 7371
Sdu Uitgevers
's-Gravenhage 2001

tegen de achtergrond van het onderzoek van de Onderwijsraad over herziening van de gewichtenregeling.
In de gegevensset WVO zijn toegevoegd: examenvakken, cijfers schoolexamen en centraal examen, eindcijfers en uitslag (deel)eindexamen.
De leden van de VVD-fractie willen nogmaals benadrukken dat zij de doelstellingen van dit onderhavige wetsvoorstel onderschrijven namelijk:
– de rechtmatigheidscontrole op bestedingen vergemakkelijken
– verminderen administratieve belasting scholen en instellingen
– beschikbaarheid beleidsinformatie vergroten.
Toch resten voor deze leden nog enkele vragen en opmerkingen.

De leden van de CDA-fractie zijn blij dat er op het dossier persoonsgebonden nummer na een aantal jaren weer voortgang is. Zij staan in principe positief tegenover de aanpassingen ten opzichte van de eerdere versie die nu voorgesteld worden. Er leven bij deze leden nog een aantal vragen die zij graag beantwoord zien, voordat een definitief oordeel kan worden gegeven. De bezwaren die er eerder waren tegen het gebruik van het Sofi-nummer zijn verminderd, doch nog niet geheel weggenomen.

De leden van de D66-fractie hebben over het algemeen met instemming kennis genomen van de voorgestelde vergaande wijzigingen met betrekking tot de invoering van het persoonsgebonden nummer in het onderwijs. Zij hebben nog een aantal specifieke vragen.

De leden van de fracties van RPF/GPV hebben kennis genomen van de tweede nota van wijziging. De onderdelen die worden gewijzigd betekenen volgens hen verbeteringen. In het bijzonder vinden zij het positief dat deze nota van wijziging het mogelijk maakt dat gemeenten de beschikking krijgen over het persoonsgebonden nummer en de daaraan gekoppelde gegevens van voortijdige schoolverlaters. Hierdoor worden de mogelijkheden voor gemeenten om een succesvol beleid te voeren om deze groep schoolverlaters terug te geleiden naar onderwijs- en scholingsvoorzieningen vergroot.
Het kabinet blijft echter bij haar keuze het sofi-nummer te gebruiken als persoonsgebonden nummer. In het verslag hebben de leden van de fracties van RPF/GPV aangegeven nog niet van deze keuze overtuigd te zijn. De leden van de fracties van RPF/GPV wezen in dit verband op de kritiek van de Raad van State dat invoering van het sofi-nummer als persoonsgebonden nummer in het onderwijs op grond van doelmatigheidsoverwegingen een precedent zal scheppen dat de deur open zet naar een algemeen persoonsnummer. In de nota naar aanleiding van het verslag heeft de minister geantwoord dat hier geen sprake van kan zijn. Zowel het kabinetsbesluit met betrekking tot het gebruik van het sofi-nummer als de wettelijke grondslag die onderhavig wetsvoorstel biedt voor de introductie van het sofi-nummer als persoonsgebonden nummer in het onderwijs verhinderen dit. De aan het woord zijnde leden ontkennen niet dat deze wettelijke regelingen op dit moment de introductie van een algemeen persoonsnummer verhinderen, maar willen hun ogen niet voor de toekomst sluiten. Vanwege efficiencyredenen achten zij het niet denkbeeldig dat in de toekomst de druk groot wordt om in nog meer overheidssectoren het sofi-nummer als persoonsgebonden nummer te gaan gebruiken. Dat deze gedachte niet uit de lucht is gegrepen blijkt wel uit één van de redenen waarom het kabinet het gebruik van het sofinummer wenste te verruimen. Deze verruiming werd onder meer gemotiveerd doordat het de introductie van het sofi-nummer als persoonsgebonden nummer in het onderwijs mogelijk maakt. Zij willen graag weten hoe de regering over het door hen geschetste toekomstscenario denkt.

De leden van de SGP-fractie hebben kennis genomen van de tweede nota van wijziging op het wetsvoorstel persoonsgebonden nummers in het

onderwijs. Zij stellen vast dat er in het wetsvoorstel extra waarborgen zijn ingebouwd om misbruik en oneigenlijk gebruik van persoonsgegevens te voorkomen en zijn van mening dat het wetsvoorstel daarmee een verbetering heeft ondergaan.
Zij onderkennen de wenselijkheid van de invoering van persoonsgebonden nummers in het onderwijs, met name vanuit het oogpunt van controle op de rechtmatigheid van bestedingen, maar ook ten aanzien van de administratieve belasting en de beschikbaarheid van beleidsinformatie. In hoeverre is er zicht op concrete vermindering van de administratieve lasten van scholen?
Naast bovengenoemde punten hechten de aan het woord zijnde leden tegelijkertijd grote waarde aan de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Zij stellen vast dat door de introductie van persoonsgebonden nummers in het onderwijs het aantal geregistreerde persoonskenmerken wordt vergroot. Daarmee neemt het risico van inbreuk op de persoonlijke levenssfeer toe, zeker als de nieuwe gegevens worden toegevoegd aan reeds bestaande persoonsnummers. Tegelijkertijd stellen de genoemde leden vast dat de regering de persoonlijke levenssfeer zoveel mogelijk probeert te beschermen door onder meer een strikte scheiding aan te brengen tussen het beheer en het gebruik van de persoonsgegevens.
Alles afwegende nemen de leden van de SGP-fractie tegenover het introduceren van persoonsgebonden nummers in het onderwijs onder de nu voorgestelde strikte voorwaarden niet zonder meer een afwijzende houding in. Toch hebben zij met name ten aanzien van de waarborgen en de beheersbaarheid op decentraal niveau wel de nodige twijfels.
Deze leden constateren dat de IB-Groep zal worden belast met het beheer van het basisregister. Wanneer zal de IB-Groep in staat zijn om het basisregister aan te leggen en wanneer zal dat naar verwachting zijn voltooid? In hoeverre is het herontwerptraject daarbij een belemmerende factor? Hoe zal het tijdpad van het invoeringsproces er naar verwachting uitzien? Naar de mening van de regering is het goed mogelijk om het beheer en het gebruik van de persoonsgegevens binnen de IB-Groep te scheiden. De leden van de SGP-fractie vragen hoe die scheiding zal worden vormgegeven. Welke garanties zijn er voor de scheiding zoals de regering die voor ogen staat?

Specifieke vragen

Uit de nota naar aanleiding van het verslag (25 828, nr. 6) blijkt dat het sofi-nummer zich wel degelijk onderscheid van het zogenaamd alternatief onderwijsnummer. Zo zou het alternatieve nummer altijd beginnen met een 9; het sofi-nummer per definitie niet. Uit de tweede nota van wijziging is de leden van de VVD-fractie niet gebleken dat hierin een verandering is opgetreden. Heeft het alternatieve onderwijsnummer een zelfde opbouw als het sofi-nummer en is het daarvan ook niet te onderscheiden? Ook de leden van de CDA-, D66- en SGP-fractie vragen of aan de hand van persoonsgebonden nummers de legale of illegale verblijfstatus van betrokkenen is af te leiden.

De leden van de CDA- en D66-fractie vragen of het toekennen van een onderwijsnummer aan kinderen van illegalen een remmende werking zal hebben op de aanmelding van deze kinderen bij scholen? Hoe heeft de minister dit onderzocht? Kunnen bij een bewaartermijn van 5 jaar illegale kinderen 5 jaar na beëindiging van de inschrijving nog worden getraceerd? Wat kunnen daarvan de gevolgen zijn?

De leden van de SGP-fractie begrijpen dat er op gemeentelijk niveau alternatieve mogelijkheden voor persoonsgebonden nummers kunnen worden

gerealiseerd. Waarom wordt de uitvoerbaarheid van integrale onderwijsvolgregistraties op gemeentelijk niveau negatief beoordeeld?

Een belangrijke doelstelling van de wet is dat de administratieve belasting van scholen wordt verminderd, aldus de leden van de VVD-fractie. In het Bekostigingsbesluit worden administratieve eisen aan scholen gesteld bij in- en uitschrijving van leerlingen en met betrekking tot het schriftelijk mededelen aan scholen waar de leerling vandaan komt of naar toe gaat. In welke mate vermindert dit wetsvoorstel de administratieve belasting van scholen en instellingen, zo vragen ook de leden van de CDA- en D66-fractie. De leden van de D66-fractie voegen daar de vraag aan toe of de minister aan de hand van concrete voorbeelden ten aanzien van in- en uitschrijvingsprocedures kan aangeven in welke zin de scholen worden ontlast. Ervaring leert ook dat het gemak waarmee data kunnen worden verzameld, kan leiden tot een grotere behoefte aan informatie. In de memorie van toelichting wordt dan ook gesteld dat veranderingen in de maatschappij aanleiding kunnen geven om (doelmatigheids)informatie uit het veld te betrekken. De leden van de VVD-fractie vragen de minister of onderhavig wetsvoorstel waarborgen biedt tegen overbevraging van scholen en instellingen, en ook door de Tweede Kamer zelf in de toekomst. De Registratiekamer heeft op dit punt gewaarschuwd voor ongewenste uitwaaiering van het sofi-nummer. Wat is de reactie van de regering hierop?

Een andere opmerking van de Registratiekamer betreft het gebruik van persoonsgebonden nummers op het niveau van gemeenten. Anders dan op rijksniveau, gaat de toelichting niet uitvoerig in op de waarborgen rond de verwerking van persoonsgegevens en het gebruik van nummers door gemeenten en andere betrokken instellingen. De leden van de VVD-fractie vragen de reactie van de minister hierop. Volgens de Registratiekamer is de privacy voldoende gewaarborgd, maar hoe is de verantwoordelijkheidsverdeling geregeld?

Ook de leden van de CDA-fractie vragen een nadere toelichting op de verantwoordelijkheid voor en het toezicht op het gebruik van de nummers op gemeentelijk niveau. De Registratiekamer geeft aan dat in de memorie van toelichting niet uitvoerig wordt ingegaan op de waarborgen. Ook is de beheersbaarheid op gemeenteniveau volgens hen risicovol. Kan de minister op beide zaken alsnog in gaan?

De beheersbaarheid op gemeenteniveau is risicovol, aldus de leden van de D66-fractie. De minister is politiek en juridisch verantwoordelijk voor de verwerking van de gegevens door het ministerie. De minister is ook regelgever voor de gemeenten, maar als er daar wat fout gaat zijn BenW aansprakelijk. Welke waarborgen zullen er bij de gemeenten en andere betrokken instellingen rond de verwerking van persoonsgegevens en het gebruik van nummers worden gehanteerd? Kunnen dezelfde auditverplichtingen die gelden voor de IB-Groep ook op gemeentelijk niveau worden opgelegd?

De leden van de fracties van RPF/GPV stellen vast dat in het voorgestelde wetsvoorstel geen bepalingen zijn opgenomen over maatregelen ter bescherming van de gegevensverzameling op het niveau van de scholen en gemeenten. In de toelichting wordt daar nauwelijks op ingegaan. Kan de regering aangeven welke maatregelen scholen en gemeenten in deze moeten nemen? Tevens willen genoemde leden weten of er in dit wetsvoorstel bepalingen moeten worden opgenomen ter aanvulling op de bepalingen die in de Wet bescherming persoonsgegevens staan, over de door de verantwoordelijke te nemen beveiligingsmaatregelen.

De leden van de SGP-fractie veronderstellen dat scheiding tussen beleid en uitvoering op gemeentelijk niveau niet waterdicht gestalte kan krijgen. Wat is de visie van de regering hierop, zo vragen deze leden. Hoe denkt de regering dat die scheiding in de praktijk gestalte zou moeten krijgen? Wil de regering ook nader ingaan op de beheersbaarheid op gemeentelijk niveau in het licht van de verantwoordelijkheidsverdeling tussen rijk en gemeenten?
Erkent de regering dat de risico's ten aanzien van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer juist op gemeentelijk niveau het meest urgent zijn? Op welke wijze heeft die overweging een rol gespeeld bij het voorstel om het gebruik van de persoonsgebonden nummers in het onderwijs open te stellen voor diverse gemeentelijke taken?

De leden van de VVD-fractie vragen of scholen over de benodigde moderne apparatuur en communicatiemiddelen beschikken, die nodig zijn voor een succesvolle invoering van persoonsgebonden nummers. Zo niet, hoe denkt de minister hiermee om te gaan?
De inrichting van geautomatiseerde administraties is over het algemeen zeer kostbaar. Ter illustratie kunnen dienen de onvoorzien hoge kosten voor het herontwerp IB-Groep en de opzet van de Gemeentelijke Basisadministratie. De besturenorganisaties geven aan dat de financiële onderbouwing mager is. Met name de invoeringslast voor scholen lijkt onderschat te worden. Deze leden vragen een reactie van de minister hierop?

Ook de leden van de CDA-fractie blijven de financiële onderbouwing van het wetsvoorstel erg mager vinden. Is het bedrag wat er voor staat echt voldoende? Eerdere invoeringstrajecten bij de IB-Groep stellen hen wat dat betreft niet gerust. Bovendien zal de invoeringslast voor scholen niet gering zijn. Deze leden vinden dat scholen adequaat dienen te worden bekostigd om deze door de overheid opgelegde invoering tot een goed einde te brengen. Kan de minister een berekening maken van de kosten voor een qua grootte gemiddelde school per schoolsoort?
De bezuiniging van 30 miljoen die de minister verwacht ten aanzien van de administratieve belasting blijven zij wat dat betreft een erg optimistische schatting vinden.

De leden van de D66-fractie vragen of er sprake is van een adequate bekostiging aan scholen bij het opnemen van het nummer in de administratie, de herkenbaarheid van het nummer, het centrale gegevensbeheer en de bewaartermijn van de gegevens, ook bij gefaseerde invoering.
Zal het gereserveerde budget van 25 mln. niet grotendeels worden besteed aan de inrichting van speciale voorzieningen? Wordt er wel voldoende rekening gehouden met de onvermijdbare kosten die de invoering van het persoonsgebonden nummer voor scholen met zich mee zal brengen?

De leden van de SGP-fractie stellen vast dat er in de memorie van toelichting nauwelijks aandacht wordt besteed aan de financiële onderbouwing. Kan de regering een meer gespecificeerde berekening geven van de genoemde bedragen en daarbij uitdrukkelijk de positie van de gemeenten en de scholen betrekken?

Zowel de VNG als de BVE-Raad vinden dat bij informatie-uitwisseling met externe instanties anders dan het ministerie ook gebruik moet kunnen worden gemaakt van het persoonsgebonden nummer, aldus de leden van de VVD-fractie. De BVE-Raad vindt dat het nummer in de communicatie met andere door de minister in de WEB genoemde partners moet kunnen worden gebruikt. De VNG zou graag gebruik maken van dit nummer in het kader van de Regionale Meld en Coördinatiefunctie van het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid. Deze leden vragen of de conclusie juist is

dat het onderhavig wetsvoorstel dit verbiedt. Zo nee, wat is dan mogelijk en wat niet?
Het binnengemeentelijk gebruik van de in de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA) opgenomen gegevens is niet centraal geregeld, maar valt onder de autonome bevoegdheid van het gemeentebestuur. Via verordeningen kunnen andere gemeentelijke diensten van de basisadministratie gebruik maken. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties streeft naar een versobering van het beleid omtrent vertrekking van gegevens aan «vrije» derden. Hoe verhoudt dit laatste zich met het invoeren van persoonsgebonden nummers in verband met het waarborgen van de privacy?

De VNG heeft eerder aangegeven graag de mogelijkheid te hebben de gegevens niet alleen voor de handhaving van de Leerplicht te gebruiken, maar ook voor de RMC-functie, zo stellen ook de leden van de CDA-fractie. Wat is de reactie van de minister hierop?

De Raad van State heeft geadviseerd om de bewaartermijn van de persoonsgegevens van tien jaar te bekorten, refererend aan de termijn van drie jaar in het oorspronkelijke wetsvoorstel. Het advies is opgevolgd, zij het dat nu in het wetsvoorstel een bewaartermijn van vijf jaar is opgenomen. Het hierbij gebruikte argument is dat bezwaar- en beroepsprocedures een dergelijke termijn vereisen. De leden van de VVD-fractie vragen of de bewaartermijn kan worden beperkt tot de «raadpleegfunctie van de minister», zoals vermeld in artikel 178d WPO (en artikelen 164d WEC, 103e en 279d WVO, 2.5.5d WEB, 7.52c WHW).
In artikel 9b, tweede lid, Wet verzelfstandiging Informatiseringsbank, wordt een bewaartermijn van vijf jaar ingevoerd. Uit het basisregister kunnen ook gegevens worden verstrekt aan de school vijf jaar nadat de leerling de school heeft verlaten (artikel 9d). Deze gegevens kunnen dan alleen betrekking hebben op de periode waarop de betreffende leerling was ingeschreven. Heeft dit te maken met bekostigings- en beroepszaken? Dienen hiervoor alle gegevens bewaard te blijven, zo vragen de leden van de VVD-fractie?

Ook de leden van de CDA-fractie vragen of de bewaartermijn van 5 jaar nu beperkt blijft tot de «raadpleegfunctie van de minister» of wordt alles bewaard.
Scholen kunnen tot 5 jaar na het uitschrijven van de leerling of deelnemer nog gegevens opvragen. Zijn hier kosten aan verbonden en wat is hiervan de reden? Dienen hiervoor alle gegevens bewaard te blijven?
De leden van de CDA-fractie onderschrijven volledig de doelstelling van scheiding tussen beheer en gebruik van de gegevens. De IB-Groep zorgt voor het beheer, het CBS voor het gebruik. Na lezing van de wettekst en de memorie van toelichting blijkt echter dat zowel bij de IB-Groep, het CBS, als het ministerie zelf, gegevens zullen worden bewaard. Hoe verhoudt zich dat tot de stringente scheiding tussen gebruik en beheer waar sprake van zou moeten zijn? Waarom krijgt het ministerie wel gegevens voor begrotings- en beleidsvoorbereiding en de gemeenten niet? Waarom wordt het bewaren van gegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doelstellingen ondergebracht bij de IB-Groep. Dat hoort toch bij uitstek bij het CBS?

De termijn voor het bewaren van persoonsgegevens is van oorspronkelijk tien jaar nu verkort tot vijf jaar na beëindiging van de laatste inschrijving aan een bekostigde onderwijsinstelling. De leden van de D66-fractie vragen wat hiervoor precies de argumentatie is. Wordt de bewaartermijn beperkt tot de «raadpleegfunctie van de minister», zoals vermeld in artikel 178d WPO (en artikelen 164d WEC, 103e en 279d WVO, 2.5.5d WEB, 7.52c WHW)? Op blz. 47 van de memorie van toelichting staat dat deze

raadpleegautorisatie bij AMvB wordt beperkt tot die gegevens die noodzakelijk zijn voor de beoordeling van de rechtmatigheid van de bekostiging. Dit zou inhouden dat alle overige gegevens (zoals schoolkeuzes en schoolresultaten) wel meteen vernietigd kunnen worden, conform de voorschriften in de EG-richtlijn 95/46/EG en de binnenkort in werking tredende Wet bescherming persoonsgegevens, artikel 10. Is deze veronderstelling juist?
Het kabinet kiest voor een scheiding tussen beheer en gebruik en tussen gebruik op individueel en niet-individueel niveau, aldus de leden van de D66-fractie. Dit heeft geresulteerd in een nagenoeg uitputtende regeling van de informatievoorziening in de wet en een aanscherping van enkele bepalingen uit het voorstel van Wet bescherming persoonsgegevens. Dit stelt echter ook hoge eisen aan de naleving en de controle daarop. Bij AMvB worden hiertoe nadere technische en organisatorische maatregelen getroffen. Kan de minister aangeven aan welke maatregelen hier specifiek gedacht wordt?
Wat is de reactie van de minister op de algemene opmerking die de Registratiekamer plaatst dat niet het instrument van een persoonsnummer als zodanig tot onaanvaardbare gevolgen hoeft te leiden, maar dat problemen kunnen ontstaan omdat het faciliterend karakter van een persoonsnummer steeds weer nieuwe gebruiksmogelijkheden genereert. De legitimiteit van het gebruik wordt dan problematisch.
Is het waar dat, ondanks de strikte scheiding van beheer en gebruik van persoonsgegevens, straks bij drie instanties een database wordt bijgehouden met de volledige loopbaangegevens van onderwijsdeelnemers waarop geen vernietigingstermijn van toepassing is: de IB-Groep, het CBS en het ministerie (Cfi)?
Is het wel noodzakelijk om bij het ministerie van OCenW – weliswaar op basis van een versleuteld sofi-nummer – loopbaangegevens bij te houden die ook al bij het CBS aanwezig zijn. En is het niet mogelijk om de informatie ten behoeve van de begrotings- en beleidsvoorbereiding door het CBS te laten genereren? En dergelijke constructie wordt ten slotte ook gehanteerd om gemeenten te voorzien van informatie voor het monitoren van het GOA op lokaal niveau.

In de toelichting staat dat de AMvB waarover het tweede lid van artikel 178d spreekt onder meer bedoeld is om de bevoegdheid van de minister tot het raadplegen van de leerlinggegevens te beperken tot die gegevens die voor de bekostiging relevant zijn. De leden van de fracties van RPF/GPV stellen echter vast dat deze bedoeling niet uit de tekst van het tweede lid spreekt. Op grond van de huidige formulering is het mogelijk dat de minister alle gegevens uit het basisregister kan raadplegen. Naar de mening van deze leden moeten wettekst en toelichting met elkaar in overeenstemming worden gebracht.
Op grond van artikel 9a WIZ is het mogelijk dat naast de IB-Groep twee andere organen over alle gegevens van een onderwijsdeelnemer beschikken, namelijk de minister en het CBS. Dit lijkt de leden van de fracties van RPF/GPV geen goede zaak. Naar hun mening is het beter wanneer de verstrekking van gegevens die de minister voor zijn begrotings- en beleidsvoorbereiding nodig heeft via het CBS verloopt. Deze organisatie kan namelijk de gegevens die zij uit het basisregister heeft gekregen in geselecteerde en bewerkte vorm, al naar gelang het doeleinde, aan de minister leveren. In dit verband willen genoemde leden weten waarom de verstrekking van gegevens aan gemeenten in het kader van hun begrotings- en beleidsvoorbereiding wel via het CBS loopt.

De leden van de SGP-fractie vragen of de bewaartermijn van vijf jaar betrekking heeft op alle geregistreerde persoonsgegevens en zo ja, of en waarom dat noodzakelijk is.

Na de bewaartermijn van vijf jaar mogen de persoonsgegevens langer worden bewaard voor historische, statistische of wetenschappelijke doelstellingen. Er moeten dan wel de nodige voorzieningen worden getroffen om de persoonsgegevens uitsluitend voor deze doeleinden te kunnen gebruiken. Zij gaan er van uit dat de persoonsgegevens daardoor niet meer op de persoon herleidbaar zijn. Kan dat worden bevestigd? De genoemde leden vragen of het in het licht van de doelstellingen van het bewaren van de persoonsgegevens na de bewaartermijn en gegeven de voorwaarden die daaraan gesteld worden geen overweging verdient om de persoonsgegevens na de bewaartermijn bij het CBS onder te brengen en uit het basisregister te verwijderen.

De Raad van State adviseert ten aanzien van onder meer «artikel 178c, derde lid, WPO» de nadere regels voor de verstrekking van gegevens aan minister en inspectie niet per ministeriële regeling te regelen maar per AMvB aldus de leden van de VVD-fractie. De reden is dat de in artikel 178c genoemde onderwerpen niet alle van zuiver administratieve of technische aard zijn. De minister volgt dit advies op. Ook de voorwaarden voor de toegang van de minister tot het basisregister (artikel 178d WPO) worden bij AMvB geregeld. Zij vragen waarom ten aanzien van artikel 178a, derde lid, WPO, (en vergelijkbare artikelen in andere onderwijssectorwetten) de regels voor verstrekking van gegevens, de tijdstippen en de nadere specificatie van de gegevens, door scholen bij ministeriële regeling worden geregeld en niet via een AMvB. Het kan hier immers ook gaan om een nadere specificatie van de vereiste gegevens die niet van zuiver administratieve of technische aard is. Ook de leden van de fracties van D66, RPF/GPV en SGP stellen deze vraag.

In het nader rapport bij het advies van de Raad van State kondigt de minister aan dat de nota van wijziging op een aantal onderdelen is aangepast, nadat het voorstel naar de Raad is gestuurd, aldus de leden van de VVD-fractie. Eén van die onderdelen betreft het schrappen van de mogelijkheid voor de IB-Groep om het sofi-nummer van een studerende te gebruiken in het verkeer met een niet-bekostigde onderwijsinstelling. De reden hiervoor is dat de regeling omtrent het gebruik van het sofinummer in de verschillende onderwijswetten zich beperkt tot de bekostigde instellingen. De niet-bekostigde instellingen mogen derhalve op grond van artikel 24 van de Wet bescherming persoonsgegevens het sofi-nummer niet gebruiken. Kan het schrappen van bovengenoemde bepaling niet leiden tot het «kwijtraken van leerlingen»? Anderzijds is van belang te voorkomen dat commerciële onderwijsinstellingen misbruik maken van de kennis van persoonsgebonden nummers. De leden van de VVD- en de CDA-fractie vragen of de minister de belangen nog eens wil afwegen van het niet kwijtraken van leerlingen in het systeem van basisregistratie onderwijs enerzijds en het voorkomen van misbruik van persoonsgegevens door commerciële instellingen anderzijds.
In het verslag hebben de leden van de VVD-fractie gevraagd of met het oog op het gewijzigde familierecht de formulering van de verschillende artikelen met betrekking tot de ouders et cetera niet zou moeten worden aangepast. Volgens de regering is dit niet het geval. Graag zouden deze leden een nadere toelichting hierop ontvangen.
In artikel 178a, eerste lid, WPO (en vergelijkbare artikelen in andere onderwijssectorwetten) wordt geregeld dat het bevoegd gezag het persoonsgebonden nummer van een leerling kan gebruiken in het verkeer met die leerling of diens ouders. De leden van de VVD-fractie vragen hoe in de wet is afgedekt/geregeld dat het gebruik van het sofi-nummer niet wordt gebruikt in het verkeer tussen scholen/instellingen en de betreffende leerling en of diens ouders. Verder vragen deze leden wie bevoegd is tot gebruikmaking van het administratiesysteem en hoe de controle en het toezicht geregeld dienen te zijn.

Een ander punt van aandacht van de leden van de VVD-fractie vormt artikel 25 van de Wet bescherming persoonsgegevens. Daarin wordt vastgelegd dat organisaties (zoals de besturenorganisaties) een gedragscode inzake omgaan met persoonsgegevens door de Registratiekamer kunnen laten toetsen aan de Wbp. Is de minister bereid de besturenorganisaties hiertoe te bewegen?

Vooral is er bij de leden van de CDA-fractie zorg of misbruik of onjuist gebruik van het nummer voldoende kan worden voorkomen en/of bestreden. Zijn bijvoorbeeld scholen voldoende toegerust (personeel, financieel en materieel) om met dit soort privacygevoelige zaken op een goede manier om te gaan. Hoe is voldoende afgedekt dat een school sofi-nummers niet mag gebruiken in leerlinglijsten met toets- of examengegevens? Is bovendien voldoende duidelijk geregeld wie binnen een school is geautoriseerd voor gebruikmaking van het administratiesysteem en hoe is de controle en het toezicht daarop geregeld?

De leden van de SGP-fractie vragen hoe het raadplegen van het administratiesysteem volgens de regering op schoolniveau behoort geregeld te worden en of bescherming van de persoonlijke levenssfeer ook op dat niveau voldoende is geregeld. Is de regering bereid om scholen ertoe aan te zetten om regelingen te treffen ten aanzien van het omgaan met persoonsgegevens en daar ook controle op uit te oefenen?

In artikel 178a, tweede lid, WPO komt te staan dat het bevoegd gezag onder meer de volgende gegevens aan de IB-Groep verschaft: «indien van toepassing de uitslag van een onder verantwoordelijkheid van de school afgenomen onafhankelijke eindtoets basisonderwijs». De leden van de VVD-fractie vragen hoe dit zich verhoudt met het feit dat het afnemen van een onafhankelijke eindtoets volgens de wet niet verplicht is.

De leden van de CDA-fractie hebben grote bezwaren tegen het standaard opnemen van de uitslag van een afgenomen Cito-eindtoets in de gegevens. Het afnemen van zo'n toets is volgens de wet niet verplicht. Dit betekent dat het op dit moment niet zinnig is dit gegeven als vergelijkingsmateriaal op te nemen. Of er is op deze wijze sprake van een wat sluipenderwijs verplicht stellen van de Cito-eindtoets. Dat zouden zij een verkeerde gang van zaken vinden. Zij pleiten er dan ook voor de uitslag van een afgenomen Cito-eindtoets voorlopig niet op te nemen in de gegevens. Mocht er in de Kamer worden afgesproken dat een Cito-eindtoets voor alle leerlingen verplicht wordt dan kan deze alsnog worden opgenomen in de lijst met gegevens.

In artikel 178a, tweede lid, WPO komt te staan dat het bevoegd gezag onder meer de volgende gegevens aan de IB-Groep verschaft: «indien van toepassing de uitslag van een onder verantwoordelijkheid van de school afgenomen onafhankelijke eindtoets basisonderwijs».
Hoe verhoudt dit zich tot het feit dat het afnemen van een onafhankelijke eindtoets volgens de wet niet verplicht is, zo vragen ook de leden van de D66-fractie. In artikel 13, eerste lid, WPO inzake de schoolgids, staat weliswaar vermeld dat in de schoolgids de resultaten worden beschreven die met het onderwijsleerproces worden bereikt, maar dit is niet nader toegespitst op een eindtoets. De CITO-eindtoets wordt door ca. 80% van de scholen vrijwillig gebruikt. Eerder is geconstateerd dat met het toenemen van het publiceren van de eindtoetsgegevens, de waarde van deze toets vermindert. De reden die wordt aangevoerd is dat scholen erop afgerekend gaan worden en daarom steeds calculerender met dergelijke toetsen omgaan (b.v. ziekmelding van zwakke leerlingen, toetstrainingen vooraf, etc.). Het is bestuurlijk weinig gepast een dergelijke omvangrijke onder-

wijskundige verplichting via een wetswijziging voor de invoering van een persoonsgebonden nummer in te voeren.

Eén van de gegevens die een bevoegd gezag op grond van het tweede lid van het voorgestelde artikel 178a WPO aan de IB-Groep moet verstrekken is de uitslag van de onafhankelijke eindtoets basisonderwijs, als het deze toets tenminste afneemt. Op dit moment is het afnemen van zo'n toets niet bij wet verplicht. De leden van de fracties RPF/GPV kunnen zich daarom voorstellen dat scholen in de huidige situatie vrijwillig een onafhankelijke eindtoets afnemen, maar niet willen dat derden over de resultaten beschikken. Zolang het afnemen van een eindtoets niet bij wet verplicht is, is het volgens genoemde leden onjuist scholen de verplichting op te leggen de uitslag hiervan aan derden te verstrekken.

De leden van de SGP-fractie vragen de regering om te beargumenteren waarom ook de eindtoets basisonderwijs geregistreerd zou moeten worden. Gegeven het niet-verplichte karakter van deze toets en gezien het calculerend gedrag van scholen ten aanzien van deze toets, ligt dat volgens de genoemde leden niet voor de hand.
Zij vragen naar de beleidsrelevantie van het opnemen van het al of niet betalen van cursusgeld door deelnemers aan een opleiding educatie.

In artikel 2.3.6a, tweede lid, WEB inzake de lijst met persoonsgegevens die wordt gekoppeld aan het persoonsgebonden nummer van deelnemers een opleiding educatie (volwassenenonderwijs), wordt als één van de gegevens aangemerkt «het al dan niet betalen van cursusgeld». De leden van de VVD- en CDA-fractie vragen wat de reden is om deze gegevens te koppelen aan het persoonsgebonden nummer.

In artikel XXIX van het onderhavige wetsvoorstel wordt vastgelegd dat de inwerkingtreding van de afzonderlijke artikelen op een verschillend tijdstip kan plaatsvinden. Dit betekent dat het invoeringstijdstip per onderwijssector kan verschillen. De leden van de VVD-fractie vragen naar meer duidelijkheid over de invoeringsstrategie. Geschiedt de invoering per onderwijssector? Zo ja, in welke volgorde? Wanneer is de basisadministratie dan compleet en operatief?
De leden van de CDA-fractie kunnen zich goed vinden in een gefaseerde invoering. Welke gedachten heeft de minister daarover? Denkt hij aan invoering per schoolsoort of per regio? En in welke volgorde? Wanneer moet de invoering gereed zijn?

De voorzitter van de commissie,
Van der Hoeven

De griffier van de commissie,
Coenen